

❁ นางเสริญสิริ หนูเพชร ❁

ประเภทเครื่องจักสาน (ไยตาล)

กระเป๋าจักสานใยตาล

ภาคใต้เป็นแหล่งที่มีต้นตาลโตนตมมากแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยเฉพาะบริเวณ
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ที่มีต้นตาลอยู่มาก ทำให้ชาวบ้านที่อยู่บริเวณนั้นนำส่วน
ต่าง ๆ ของต้นตาลมาใช้ประโยชน์ เช่น ลำต้น ผล ใบ ราก เมล็ด ทางตาล และใยตาล
จนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ เป็นที่ชื่นชอบของ
บุคคลโดยทั่วไป

กระเป๋าจักสานไยตาล

กระเป๋าจักสานใยตาล

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นางเสริญสิริ หนูเพชร เกิดและเติบโตที่ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา โดยในชุมชนมีการปลูกต้นตาลเป็นจำนวนมาก ผู้คนจึงคิดค้นนำต้นตาลมาแปรรูปเป็นสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน ครอบครัวยังของนางเสริญสิริก็เช่นเดียวกัน โดยนำใยตาลมาทำเป็นเชือกสามนิ้ว เพราะคุณสมบัติของใยตาลมีความเหนียวแน่น แข็งแรง ต่อมานางเสริญสิริได้มีการไปเรียนรู้งานหัตถกรรมสานใยตาลมาจากนายสุทิน หนูเพชร ผู้เป็นลูกพี่ลูกน้อง

โดยนายสุทินได้นำเส้นใยตาลโตนด มาสานและถักทอเป็นงานหัตถกรรมและได้เผยแพร่ความรู้ เทคนิคขั้นตอนการสร้างสรรคงานหัตถกรรมสานใยตาลให้แก่ นางเสริญสิริจนมีความชำนาญ และนางเสริญสิริได้นำความรู้ที่นั่นมาพัฒนางานสานใยตาลเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ที่รองจาน เป็นต้น

ต่างหูจักสานใยตาล

นางเสริญสิริ ตั้งใจฝึกฝนวิชาการสานใยตาลจนเกิดความชำนาญและได้ลองฝึก ถักหมวกจากใยตาลจนสำเร็จ และได้ชักชวนกลุ่มแม่บ้านให้มาร่วมกันสร้างสรรค์งาน หัตถกรรมใยตาล จนสามารถรวมเป็นกลุ่มหัตถกรรมใยตาลบ้านบ่อใหม่ เพื่อร่วมกัน ผลิตผลงานจนเป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยมนจากผู้บริโภคมากขึ้น

นางเสริญสิริและคนในชุมชนจึงยึดอาชีพการสานใยตาลตั้งแต่นั้นมา นางเสริญสิริ เป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะอนุรักษ์และสืบสานงานหัตถกรรมสานใยตาล คนสำคัญของตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยเผยแพร่องค์ความรู้ อย่างไม่หวงแหนวิชาด้วยตนเอง เพื่อหวังให้งานหัตถกรรมสานใยตาลคงอยู่สืบต่อไป

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

การสร้างสรรค์หัตถกรรมใยตาลต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญด้านการสานเป็นอย่างมาก ต้องใช้ความละเอียดและความประณีต จึงจะสานใยตาลให้ออกมาแนบชิดไม่มีช่องโหว่ นางเสริญสิรินับได้ว่าเป็นช่างที่มีความชำนาญด้านการสานใยตาลคนสำคัญที่ยังคงสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองในทุกขั้นตอน และยังคงอนุรักษ์กรรมวิธีการทำงานแบบโบราณดั้งเดิม

กระเป๋าจักสานใยตาล

กระเป๋าจักสานใยตาล

ขั้นตอนที่นางเสริญสิริให้ความสำคัญมากที่สุด คือขั้นตอนการคัดเลือกต้นตาล โดยจะคัดจากต้นตาลที่มีอายุ 15 ปี และต้องดูลักษณะของเส้นที่มีความเรียบเนียน เมื่อนำกาบตาลมาทุบให้แตกละเอียดให้เหลือเพียงเส้นใยเล็ก ๆ จากนั้นนำมาทำความสะอาดและตากแดด โดยใยตาลมีคุณสมบัติพิเศษ คือมีความเหนียว ไม่ขาดง่าย มอดไม่กิน เมื่อนำมาสร้างสรรค์จะทำให้ผลงานมีความแข็งแรง คงทน มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

การสร้างสรรค์งานหัตถกรรมสานใยตาลที่สะท้อนให้เห็นถึงทักษะฝีมือของช่าง อยู่ที่ความประณีตในการจักสาน ทำให้เส้นใยตาลมีความเสมอกันทุกเส้น โดยนางเสริญสิริสามารถสานใยตาลให้มีความแนบชิดจากการสอดประสานเส้นใยตาลอย่างประณีต ซึ่งต้องใช้สมาธิและความชำนาญเป็นอย่างมาก ผลงานจึงจะออกมาเรียบร้อย สวยงาม เมื่อสัมผัสจะมีความเรียบเนียน สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าเป็นอย่างมาก

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ของผลงานที่โดดเด่น ฝีมือนางเสริญสิริ คือ เส้นใยตาลที่สานได้อย่างแนบชิด ใยตาลเรียงเส้นโดยไม่มีช่องโหว่ จากการสานใยตาลทีละเส้นอย่างประณีตทำให้ผลงานของนางเสริญสิริมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เส้นใยตาลเสมอกันทุกเส้นสวยงาม นอกจากนี้นางเสริญสิริยังได้พัฒนาให้ใยตาลมีสีสันทันจากการย้อมสี เช่น สีดำ สีแดง สีเขียว เมื่อนำใยตาลมาสร้างสรรค์จะทำให้ผลงานมีความโดดเด่น สะดุดตาแก่ผู้ที่พบเห็น

ผลงานจากการสานใยตาลของนางเสริญสิริ จะมีความเรียบร้อย ผิวสัมผัสของใยตาลจะมีความเรียบเนียน ผลงานมีความคงทน เหนียวนุ่มและยังไม่เป็นราอีกด้วย ลวดลายที่นางเสริญสิรินำมาสร้างสรรค์ผลงานจะเป็นลวดลายดั้งเดิม เช่น ลายขัดสาม ลายขัดหก ลายลูกแก้ว เป็นต้น จึงสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ที่พบเห็นเป็นอย่างมาก

กระเป๋าจักสานใยตาล

ผลงานจากการสร้างสรรค์ด้วยทักษะความชำนาญที่นางเสริญสิริมีความภาคภูมิใจที่สุด คือ กระเป๋าจักสานใยตาลเหน็ดทั้ง โดยได้มีโอกาสถวายมอบผลงานแก่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นผลงานที่เกิดจากความตั้งใจและสร้างสรรค์ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน จึงนับเป็นผลงานที่นางเสริญสิริมีความภาคภูมิใจมากที่สุด

กระเป๋าจักสานใยตาล

การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาผลงาน

นางเสริญศิริ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและความชำนาญด้านการสานใยตาลเป็นอย่างมาก จึงอุทิศตนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนและผู้สนใจ โดยที่ไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น เพื่อให้เด็กนำความรู้ไปต่อยอดสร้างเป็นอาชีพได้ในอนาคต

ด้านการพัฒนาผลงาน นางเสริญศิริมีการออกแบบพัฒนาผลงานให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น ผลงานมีความแปลกใหม่และหลากหลาย เช่น กระเป๋าหิ้ว กระเป๋าสะพาย กระเป๋าแต่งโม โคมไฟ เป็นต้น ด้านขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานนางเสริญศิริยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมเอาไว้ทุกประการ เพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาโบราณของบรรพบุรุษให้คงอยู่สืบไป